

سند جامع مردمی سازی نظارت در دیوان محاسبات کشور

شهریور ماه ۱۴۰۳

بِسْمِ

مسئله‌ی اصلی ما، مسئله‌ی مردم است؛ حضور مردم، میل مردم، اراده‌ی مردم، عزم راسخ مردم. این را باید عرض کنیم؛ در همه‌ی تحولات و جنبش‌های گوناگون اجتماعی بزرگ، نقش مردم، نقش معیار است. یعنی گسترش یک تحول، گسترش یک فکر، گسترش نفوذ یک مصلح اجتماعی، وابسته‌ی به این است که با مردم چقدر ارتباط داشته باشد. هرچه ارتباط او و آن جریان و آن جنبش و آن تحول با مردم بیشتر باشد، امکان موفقیت او بیشتر است؛ اگر از مردم منقطع شد، دیری نخواهد پایید، کاری نخواهد کرد.

۱۳۹۰/۰۷/۲۰

فهرست

۲	.....	مقدمه
		پیشینه
۳	.....	کلیات
۳	.....	مبانی قانونی، الزامات و ملاحظات
۵	.....	اهداف
۷	.....	ساختار پیشنهادی
۱۰	.....	روند راه اندازی طرح
۱۱	.....	اظهار نظر و پیشنهادات
۱۱	.....	چالش‌ها (تهدیدها) و فرصت‌ها
۱۳	.....	آموزش
۱۴	.....	نمونه‌ای از گزارش نتایج عملکرد دیوان یاران در سطوح استانی
۱۶	.....	روند های پیشینی و پسینی
۱۶	.....	راهکار پیشنهادی مجمع جهت بهره‌وری بیشتر فرآیندهای موجود (کارگروه‌های تخصصی)
۱۸	.....	محورهای کارگروه‌ها
۱۹	.....	تفاهم نامه
۱۹	.....	گردش کار سنا
۲۰	.....	نمونه حکم
۲۰	.....	مشوق‌ها
۲۱	.....	نخستین رویداد ملی نظارت مردمی

استفاده از ظرفیت‌های مردمی و علی‌الخصوص جوانان، همواره مدنظر معمار کبیر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی (ره) و همچنین مقام معظم رهبری، امام خامنه‌ای (مدظله العالی)، بوده است. در برهه‌های حساس تاریخ انقلاب، عموم مردم و به ویژه جوانان بودند که با حضور به موقع در صحنه و کنش‌گری مناسب، در پیش برد اهداف انقلاب ایفای نقش نمودند. صحنه‌هایی همچون، آغاز حرکت شکوهمند انقلاب اسلامی، دفاع مقدس و نیز ادوار مختلف پس از جنگ و در عرصه‌های مختلف گوناگون سیاسی و اجتماعی که تمامی این مجاهدت‌ها در عرصه‌های ذکر شده منجر به دستیابی به دستاوردهای عظیمی گردیده است که در حال حاضر در اختیار نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

به جرات می‌توان گفت امروز و در دوران گام دوم انقلاب اسلامی نیز دوران جنگ است اما نه جنگ نظامی بلکه جنگ نرم در زمانی که دشمن با تمام توان رسانه‌ای خود در حال تلاش برای پمپاژ ناامیدی در جامعه و ناکارآمد نشان دادن نظام جمهوری اسلامی است همچون گذشته نیاز به حضور گروه‌های مردمی و جوانان انقلابی و با انگیزه به شدت احساس می‌شود تا با حضور در صحنه و به کارگیری توان خود توطئه‌های دشمن را بی اثر نمایند.

همچنین جریان حلقه‌های میانی و ارائه راهکارهای عملی توسط جوان‌های متعهد و انقلابی در گام دوم انقلاب اسلامی به عنوان یکی از ابزارهای کارآمد در استفاده از ظرفیت گروه‌های مردمی همواره مورد تاکید رهبر معظم انقلاب بوده است.

دیوان محاسبات کشور به عنوان بازوی نظارتی مجلس شورای اسلامی و نهادی مستقل در امور مالی و اداری به منظور نیل به اصول مندرج در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اعمال نظارت مستمر مالی برای پاسداری از بیت المال و اجرای فرمان هشت ماده‌ای مقام معظم رهبری مد ظله العالی در خصوص مقابله با فساد از طریق:

الف) کنترل عملیات و فعالیتهای مالی کلیه وزارتخانه‌ها موسسات شرکت‌های دولتی و سایر دستگاه‌هایی که به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند.

ب) بررسی و حسابرسی وجوه مصرف شده و درآمدها و سایر منابع تامین اعتبار در ارتباط با سیاست‌های مالی تعیین شده در بودجه مصوب با توجه به گزارش عملیاتی و محاسباتی ماخوذه از دستگاه‌های مربوطه.

ج) تهیه و تدوین گزارش تفریغ بودجه به انضمام نظرات خود و ارائه آن به مجلس شورای اسلامی.

نسبت به انجام وظایف و اختیارات قانون خود اقدام می‌نماید؛ فلذا این نهاد نظارتی می‌تواند با عملکرد صحیح، دقیق و به موقع تاثیر بسزایی در جهت‌دهی صحیح دستگاه‌های اجرایی به منظور انجام بهینه و کامل تکالیف محوله و تحقق اهداف مشخص در قوانین و مقررات و ضوابط لازم اجرا می‌باشد.

بنا به مراتب فوق الذکر و عطف توجه به قابلیت‌های قانونی دیوان محاسبات کشور در به کارگیری ظرفیت‌های مردمی و جوان جهت تقویت این مجموعه زمینه راه اندازی مجمع ناظران مردمی دیوان محاسبات کشور ایجاد گردید.

این مجمع می‌تواند در جهت پاسداری از بیت المال، ارتقای پاسخگویی، گسترش شفافیت و انضباط مالی، افزایش اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی و همچنین تحقق حکمرانی اسلامی با استفاده از ظرفیت‌های مردمی برای مبارزه با فساد به عنوان یک گفتمان عمومی و علاوه بر آن شناسایی مشکلات کشور در حوزه‌ها و سطوح مختلف فعالیت‌های علمی و پژوهشی در جهت یافتن راه‌های عملیاتی برای رفع مشکلات و ارائه آن به نهادهای ذی ربط به عنوان یک حلقه میانی و مطالبه‌گر و یکی از راهکارهای عملی مدنظر رهبر معظم انقلاب بمنظور نقش آفرینی مؤثر و اثربخش مردم و جوانان در گام دوم انقلاب اسلامی ایفای نقش نماید.

در اجراء منویات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و تحقق شعار سال ۱۴۰۳ (مورد تأکید در سنوات قبل) با محوریت تولید و افزایش مشارکت‌های مردمی و عملیاتی نمودن یکی از مهمترین انتظارات ذینفعان داخلی گزارشات دیوان محاسبات کشور مندرج در سند راهبردی برنامه پنج ساله سوم دیوان محاسبات کشور در افق ۱۴۰۴-۱۳۹۹ مبنی بر «توسعه ظرفیت مردمی برای نظارت» به موازات افزایش شفافیت و انضباط مالی به عنوان شعار درون سازمانی دیوان، مکانیزم استفاده از ظرفیت‌های مردمی در دستورکار دیوان محاسبات کشور قرار گرفت؛ مکانیزم مزبور با هدف گره‌گشایی از امورات مردم بر مهم‌ترین و اساسی‌ترین مؤلفه‌ها از جمله معیشت، اشتغال، سلامت و امنیت تمرکز می‌یابد.

مبانی قانونی الزامات و ملاحظات:

اهم الزامات و مبانی قانونی مرتبط با صلاحیت‌های قانونی دیوان محاسبات کشور معطوف به مجوز توسعه نظارت‌های مردمی و استفاده از ظرفیت‌های آنان به شرح ذیل تبیین می‌گردد: (۱) پیام نروزی رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) به مناسبت نامگذاری سال ۱۴۰۳ با محوریت استفاده از ظرفیت مشارکت‌های مردمی.

(۲) مفاد ماده (۸) قانون دیوان محاسبات کشور معطوف به امکان استفاده دیوان محاسبات کشور از ظرفیت خدمات حسابرسان بخش خصوصی ورأی شماره ۱۰۴/۱۰۰۰۰/د مورخ ۱۳۹۱/۰۷/۰۳ هیأت عمومی دیوان محاسبات کشور مبنی بر جوایز هیأت‌های مستشاری نسبت به تایید یا صدور رای در خصوص گزارشات حسابرسان.

(۳) مفاد سند راهبردی برنامه پنج ساله سوم دیوان محاسبات کشور در افق ۱۴۰۴-۱۳۹۹ مبنی بر توسعه ظرفیت‌های مردمی برای نظارت.

(۴) مواد (۱۳)، (۱۴)، (۱۷) و (۲۵) قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد معطوف به لزوم ایجاد شفافیت اطلاعات مالی و مشارکت افراد و ذینفعان در اجرا بهینه مفاد ضوابط مزبور.*

۱- ماده (۱۳) قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد: کلیه مسؤولان دستگاههای مشمول این قانون موظفند بدون فوت وقت از شروع یا وقوع جرائم مربوط به ارتشاء، اختلاس، کلاهبرداری، تبانی در معاملات دولتی، اخذ درصد (پورسانت) در معاملات داخلی یا خارجی، اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی، دخالت در معاملات دولتی در مواردی که ممنوعیت قانونی دارد، تحصیل مال نامشروع، استفاده غیرمجاز یا تصرف غیرقانونی در وجوه یا اموال دولتی یا عمومی و یا تضییع آنها، تدلیس در معاملات دولتی، اخذ وجه یا مال غیرقانونی یا امر به اخذ آن، منظور نمودن نفعی برای خود یا دیگری تحت هر عنوان اعم از کمسیون، پاداش، حق الزحمه یا حق العمل در معامله یا مزایده یا مناقصه و سایر جرائم مرتبط با مفساد اقتصادی در حوزه مأموریت خود بلافاصله باید مراتب را به مقامات قضائی و اداری رسیدگی کننده به جرائم و تخلفات گزارش نمایند، در غیر این صورت مشمول مجازات مقرر در ماده (۶۰۶) قانون مجازات اسلامی می شوند.

تبصره - هر یک از کارکنان دستگاههای موضوع این قانون که در حیطه وظایف خود از وقوع جرائم مذکور در دستگاه متبوع خود مطلع شود مکلف است بدون اطلاع سایرین مراتب را به صورت مکتوب و فوری به مسؤول بالاتر خود و یا واحد نظارتی گزارش نماید در غیر این صورت مشمول مجازات فوق می شود.

۲- ماده (۱۴) قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد: بازرسان، کارشناسان رسمی، حسابرسان و حسابداران، ممیزین، ذی حسابها، ناظرین و سایر اشخاصی که مسؤول ثبت یا رسیدگی به اسناد، دفاتر و فعالیتهای اشخاص حقیقی و حقوقی در حیطه وظایف خود می باشند موظفند در صورت مشاهده هرگونه فساد موضوع این قانون، چنانچه ترتیباتی در قوانین دیگر نباشد، مراتب را به مرجع نظارتی یا قضائی ذی صلاح اعلام نمایند. متخلفین به سه سال محرومیت یا انفصال از خدمت در دستگاههای مشمول این قانون و یا جزای نقدی به میزان دو تا ده برابر مبلغ معاملات بزرگ مذکور در قانون برگزاری مناقصات و نیز لغو عضویت در انجمنها، مؤسسات و اتحادیه های صنفی و حرفه ای و یا هر دو مجازات محکوم می شوند.

۳- ماده (۱۷) قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد: دولت مکلف است طبق مقررات این قانون نسبت به حمایت قانونی و تأمین امنیت و جبران خسارت اشخاصی که تحت عنوان مخبر یا گزارش دهنده، اطلاعات خود را برای پیشگیری، کشف یا اثبات جرم و همچنین شناسایی مرتکب، در اختیار مراجع ذی صلاح قرار می دهند و به این دلیل در معرض تهدید و اقدامات انتقام جویانه قرار می گیرند، اقدام نماید. اقدامات حمایتی عبارتند از:

الف - عدم افشاء اطلاعات مربوط به هویت و مشخصات خانوادگی و محل سکونت یا فعالیت اشخاص مذکور، مگر در مواردی که قاضی رسیدگی کننده به لحاظ ضرورت شرعی یا محاکمه عادلانه و تأمین حق دفاع متهم افشاء هویت آنان را لازم بداند. چگونگی عدم افشاء هویت اشخاص یاد شده و همچنین دسترسی اشخاص ذی نفع، در آیین نامه اجرائی این قانون مشخص می شود.

ب - فراهم آوردن موجبات انتقال افراد مذکور یا درخواست آنان به محل مناسب دیگر در صورتی که در دستگاههای اجرائی موضوع بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون شاغل باشند، دستگاه مربوط موظف به انجام این امر است و این انتقال نباید به هیچ وجه موجب تقلیل حقوق، مزایا، گروه شغلی و حقوق مکتسبه مستخدم گردد.

ج - جبران صدمات و خسارات جسمی یا مالی در مواردی که امکان جبران فوری آن از ناحیه واردکننده صدمه یا خسارت ممکن نباشد. در این صورت دولت جانشین زیان دیده محسوب می شود و می تواند خسارت پرداخت شده را مطالبه نماید.

د - هرگونه رفتار تبعیض آمیز از جمله اخراج، بازخرید کردن، بازنشسته نمودن پیش از موعد، تغییر وضعیت، جابه جایی، ارزشیابی غیرمنصفانه، لغو قرارداد، قطع یا کاهش حقوق و مزایای مخبر، گزارش دهنده و منبعی که اطلاعات صحیحی را به مقامات ذی صلاح قانونی منعکس می نمایند ممنوع است.

تبصره - اشخاص فوق در صورتی مشمول مقررات این قانون می شوند که اطلاعات آنها صحیح و اقدامات آنان مورد تأیید مراجع ذی صلاح باشد. نحوه اقدامات حمایتی، نوع آن و میزان جبران خسارت آنان، طبق مقرراتی است که توسط وزارت اطلاعات و با همکاری وزارت دادگستری و معاونت های برنامه ریزی و نظارت راهبردی و توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور تهیه می شود و اقدامات قانونی لازم برای تصویب در مجلس شورای اسلامی به عمل می آید.

۴- ماده (۲۵) قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد: دستگاههای مذکور در بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون موظفند به بازنگری و مهندسی مجدد سامانه پاسخگویی به شکایات و مکانیزه نمودن آن به نحوی اقدام نمایند که دریافت شکایات به طور غیرحضوری توسط واحدهایی که مسؤولیت پاسخگویی و رسیدگی به شکایات مردم را دارند به واحد مربوطه در دستگاه منعکس گردد.

واحد مزبور موظف است براساس زمان بندی تعیین شده به ارائه پاسخ به متقاضی یا شاکی اقدام نماید و در صورت عدم پاسخگویی در مهلت معین، موضوع در سلسله مراتب اداری تا بالاترین مقام دستگاه منعکس شود. واحدهای مزبور موظفند در صورت وارد نبودن شکایت، موضوع را به صورت مکتوب و با ذکر علت به شاکی اعلام نمایند.

کلیه مراحل فوق باید حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ وصول شکایت خاتمه یابد. عدم رسیدگی به شکایت یا عدم انعکاس موضوع به مراجع ذی صلاح یا عدم پاسخ مکتوب به شاکی در مهلت مذکور، تخلف محسوب و با مرتکبین طبق قوانین مربوطه برخورد می شود.

تبصره ۱- سازمان بازرسی کل کشور مسؤول نظارت بر حسن اجراء این ماده است.

تبصره ۲- دستگاههای تحت نظر مقام رهبری و نیز دستگاههایی که در قانون اساسی برای آنان حکم خاص وجود دارد از شمول این ماده مستثنی می باشند.

اهداف طرح

شماره ۱

استفاده از ظرفیت گروه‌های مردمی جهت صیانت از بیت المال شناسایی ترک فعل‌های صورت گرفته در سطوح محلی و ملی هدفمندسازی گزارش‌های مردمی در راستای مقابله با فساد (فرایند سوت زنی)، تقویت رویکرد حسابرسی کارایی و اثربخشی عملکرد دستگاه‌های اجرایی، شناسایی نظام مسائل در سطح کشور، شناسایی معضلات مناطق محروم و بررسی راهکارهای خلاقانه و دانش بنیان با استفاده از ظرفیت نخبگان دانشگاهی بر اساس داده کاوی گزارش تفریح بودجه و گزارش‌های مردمی جهت تحقق نظام اداری و اقتصادی متکی به دانش و فناوری، عدالت بنیان، پویا و پیشرو برای گره-گشایی از مشکلات احصاء شده و پیگیری مطالبات مردمی.

شماره ۲

مطالعه و بررسی دقیق وظایف و فرایندهای سازمانی دیوان و آسیب شناسی و ارائه پیشنهاد در راستای بهبود عملکرد و کارایی بهتر دیوان محاسبات کشور.

شماره ۳

معرفی اهداف و وظایف و عملکرد دیوان به مردم در راستای تحقق اهداف جهاد تبیین.

شماره ۴

شناسایی جوانان نخبه انقلابی جهت معرفی به ساختار اداری دیوان در راستای جوان گرایی و جان‌نشین پروری در ساختار با برگزاری نشست‌های تخصصی و تبیینی دیوان محاسبات در دانشگاه‌های مختلف کشور و همچنین انعقاد تفاهم‌نامه‌های مرتبط با آن دانشگاه‌ها جهت استفاده از ظرفیت نخبگان فارغ التحصیل.

دیوان محاسبات کشور

سازوکار تحقق اهداف:

۱) آموزش و توسعه مطالعات پژوهشی و راهبردی در حوزه ترویج و گسترش فرهنگ مشارکت و نظارت مردمی.

۲) احصاء مشکلات، چالش‌ها و تنگناهای پیش روی استان‌ها در حوزه‌های مختلف از جمله محرومیت زدایی و بررسی بودجه و اعتبارات تخصیص یافته و عملکرد هر دستگاه اجرایی با هماهنگی دیوان محاسبات استان.

۳) شناسایی تخلفات و ترک فعل‌های صورت گرفته با هماهنگی دیوان محاسبات استان.

۴) ورود به موارد شناسایی و تعیین تکلیف نشده ادارات کل دیوان محاسبات استان‌ها اعم از مشکلات استان‌ها، تخلفات و ترک فعل‌های صورت گرفته بمنظور بکارگیری ظرفیت‌های مردمی جهت حل موضوعات.

۵) ایجاد کارگروه‌های تخصصی در حوزه‌های مختلف جهت تقویت رویکرد حسابرسی کارایی و اثربخشی.

ساختار پیشنهادی

به طور معمول دیوان سالاری و استقرار نظامات معمول بروکراتیک در مقابل تغییرات و اصلاحات دچار نوعی مقاومت مبنایی و اجرایی است همچنین به طور معمول چنین اصلاحاتی که موجب مشارکت مردم در امور دستگاه‌ها می‌گردد نیازمند اتصال به یک دبیرخانه متمرکز در مرکز ستاد است که معضلات معمول را مدیریت و روش‌های تعامل مطلوب بدنه مردمی و ادارات زیرمجموعه را رهبری نماید؛ بنابراین بهترین الگوی ایجاد چنین اصلاحاتی ساختاری چابک است که توانایی ایجاد شبکه مردمی پویا و پایدار را داشته باشد.

بدین ترتیب ساختار پیشنهادی برای اجرای این طرح «مجمع ناظران مردمی دیوان محاسبات کشور» است که در کنار ساختار اداری با همراهی جامعه‌ی کوچکی از نخبگان تحول خواه با عنوان «دیوان یار» شکل می‌گیرد.

به طور کلی طرح مردمی سازی پیش رواز نظر اجرایی به ۴ بخش اصلی تقسیم بندی می‌شود:

۱) سازماندهی و شبکه سازی مردمی

۲) گفتمان سازی و آموزش مردمی سازی

۳) مسئله یابی و سیاست گذاری مردمی سازی

۴) تبلیغات و فرهنگ سازی عمومی

۱ سازماندهی و شبکه سازی مردمی

عمده‌ی فعالیت مربوط به مردمی سازی در حوزه دستگاه‌ها ایجاد شبکه‌ی مردمی به منظور مشارکت در امور، اعتماد بخشی، ایجاد سرمایه اجتماعی و روان سازی و ساده سازی امور جاری است. مجموعه‌ی فعالیت‌های این بخش موجب جلب مشارکت و اعتمادزایی مردمی نسبت به دستگاه مربوطه شده و پیامد آن کسب سرمایه اجتماعی لازم برای پیگیری امور مربوطه به سازمان مربوطه است. این سرمایه اجتماعی پیش نیاز اجرای طرح‌های اصلاحی و پیشرفت امور کاری است، به طوری که تنها با این سرمایه اجتماعی است که برخی امور کاری بزرگ و گسترده قابل اجراست سرمایه اجتماعی با ایفای نقش کاهش هزینه فرایندهای کاری، افزایش مشارکت مردمی باعث استحکام پیوند مردمی با دستگاه مربوطه و موجب بهبود فرایندها می‌گردد.

عمده توان در این بخش روی شناسایی افراد و تشکل‌هایی که در حوزه‌های کاری مرتبط با اختیارات دیوان محاسبات کشور مشغول هستند متمرکز خواهد شد. برای هر سازمان ویژگی‌های لازم متفاوت بوده و ابتدا با تشکیل یک هیئت اندیشه ورز و استخراج این مشخصه‌ها از طریق پرسش و پیگیری به صورت گلوله برفی از افراد و حوضچه‌های شناسایی، مرتبط اقدام به تهیه فهرست عمومی شبکه «دیوان یاران» خواهد گردید.

در مرحله بعدی با برگزاری جلسات و نشست‌های توجیهی افراد فهرست با ضرورت مشارکت مردمی و وظایف اجتماعی در مورد فعالیت‌های مربوط به دیوان محاسبات کشور آشنا می‌شوند با مشورت و دریافت اطلاعات از افراد مدعو با مشارکت خود آنان برای سازماندهی در مورد یکی از بخش‌های مردمی فعالیت انتخاب می‌گردند. در مرحله‌ی نهایی با استفاده از ساختار مجمع ناظران مردمی در استان‌ها، روندها و وظایف شبکه‌ی مردمی مربوطه تهیه شده و به تدریج وظایف از پیش تعیین شده انجام خواهد شد.

۲ گفتمان سازی و آموزش مردمی سازی

مطابق منویات مقام معظم رهبری، مسئولیت مردمی سازی یعنی آماده سازی و بسترسازی لازم برای حضور مردم در عرصه‌های مختلف اجتماعی و مسائل کشور از وظایف مسئولان دستگاه‌ها و مدیران مربوطه است در حالی که آن چه از نحوه عملکرد و اداره بخش‌های مختلف دولت به نظر می‌رسد، عدم آگاهی بسیاری از مدیران از

این مهم و مشغولیت به فعالیت‌های عادی دیوانی است. بدین جهت لازم است در لایه‌های مختلف مدیریتی و سازمانی، ابتدا این دستور مهم رهبری تبیین شود سپس آموزش‌های اجرایی و مدیریتی لازم ارائه شده تا گفتمانی عمومی از مفهوم مردمی سازی شکل گرفته و به تدریج در روندهای سازمانی استقرار یابد. بر همین اساس لزوم برای آشنایی «دیوان یاران» با وظایف و اختیارات دیوان محاسبات کشور برگزاری دوره‌های حضوری و مجازی در قالب نشست‌های حضوری و مجازی و مطالعه متون احساس می‌شود. در این راستا برای هماهنگی دوره‌ها دعوت از اساتید تهیه و آماده سازی محتوا با بهره‌گیری از متخصصان مجموعه دیوان محاسبات کشور و مدیران ذی‌ربط انجام خواهد پذیرفت.

۳

مسئله‌یابی و سیاست‌گذاری مردمی سازی

با توجه به گستردگی دیوان محاسبات کشور ایجاد نظامات و بسترهای متناسب با فعالیت مردمی کاری پیچیده است. بدین منظور لازم است ستادی چابک به مسئله‌یابی در حوزه مردمی سازی در سازمان مربوطه و زیرمجموعه‌های آن برآید. سپس با بررسی ساختاری محتوایی و فنی روندها و فعالیت‌ها با تشکیل اتاق فکر مربوطه و با کمک گرفتن از متخصصان هر حوزه، اقدام به ایده پردازی و یافتن راه‌های علمی برای تحقق هدف مردمی سازی نماید.

۴

تبلیغات و فرهنگ سازی عمومی

نظر به این که بخش اعظم اجرای این طرح بر روی دوش مردم و اقشار مختلف ایشان است؛ لذا تبلیغات و فرهنگ سازی عمومی یکی از بخش‌های مهم آن است. گفتنی است در این بخش مخاطب اصلی عموم مردم هستند که در واقع مخاطب شبکه‌ی مردمی «دیوان یار» برای دریافت خدمات آن قرار می‌گیرند. بدین ترتیب با استفاده از بسترهای مختلف فرهنگ ساز از جمله فضای مجازی، تلویزیون رسانه‌ها و... اقدامات زیر انجام خواهد گرفت:

- ۱) اطلاع‌رسانی برنامه‌ها و خدمات مردمی به عموم مردم
- ۲) طراحی سناریوهای رسانه‌ای برای جلب مشارکت مردم در امور
- ۳) انعکاس فعالیت‌های مردمی و خدمات اجتماعی انجام شده به منظور جلب مشارکت بیشتر مردم و فرهنگ سازی در قالب مستند، مصاحبه، برنامه تلویزیونی گفتگو محور و...
- ۴) برگزاری مسابقات و جشنواره‌های مردمی انعکاس دهنده فعالیت‌ها.
- ۵) تنظیم‌گری و هدایت فعالیت‌های پراکنده مردمی به سمت فعالیت تقویت کننده و هم‌افزا.
- ۶) تشویق جوانان و نوجوانان برای انتخاب حوزه مشارکت اجتماعی خود و افزایش حس مسئولیت اجتماعی.

ساختار اجرایی مجمع وظیفه اجرای سیاست‌های کلی و برنامه ریزی جهت تحقق اهداف مجمع را داراست و به شرح زیر می‌باشد:
ارکان مجمع عبارتند از:

۱) شورای راهبردی

شورای راهبردی شامل نخبگان علمی، فرهنگی، تشکیلاتی، جهادی و... علی‌الخصوص کارمندان نخبه دیوان محاسبات، با سابقه فعالیت‌های مرتبط با اهداف مجمع و اثرگذار در سطح ملی می‌باشد. و وظیفه آن، مدیریت دانش و بررسی نحوه فعالیت مجمع و ارائه پیشنهاد‌های راهبردی و اجرایی جهت ارتقاء کارایی و اثربخشی آن می‌باشد. همچنین نظارت دائمی بر عملکرد دبیران استانی و سایر اعضا و تصمیم‌گیری در خصوص ادامه یا عدم همکاری با ایشان، به عهده شورای راهبردی می‌باشد.

۲) ساختار اجرایی

ساختار اجرایی مجمع وظیفه اجرای سیاست‌های کلی و برنامه ریزی جهت تحقق اهداف مجمع را داراست و به شرح زیر می‌باشد:

الف) دبیر اجرایی:

مدیر ساختار اجرایی و روابط فیما بین هیئت امناء، هیئت اندیشه ورز و ساختار اجرایی

ب) معاونت سرمایه انسانی:

پیگیری جهت ایجاد و تکمیل ساختارهای استانی، شناسایی افراد شاخص جهت معرفی به شوراهای استانی، شناسایی افراد نخبه انقلابی جهت معرفی به ساختار اداری دیوان محاسبات کشور و بررسی و ارزیابی عملکرد شوراهای استانی

ج) معاونت فنی پژوهشی:

راه اندازی کارگروه های تخصصی در سطح ملی، بررسی راهکارهای اجرایی جهت پیشنهاد به دستگاه های اجرایی بر اساس گزارش تفریح بودجه و گزارش های مردمی، داده کاوی فناورانه گزارش تفریح بودجه و گزارش های مردمی.

د) معاونت فناوری اطلاعات و روابط عمومی:

تولید محتوای چند رسانه ای و برنامه ریزی جهت معرفی مجمع در رسانه های مختلف.

ه) دبیر استان:

دبیر شورای استان، رابط شورای استان با ساختار استانی دیوان و مجمع، جهت دهی شورای استان در راستای اهداف و برنامه های ابلاغی دبیرخانه مرکزی و ارائه به موقع گزارش های مورد نیاز آن دبیرخانه.

و) شورای استان:

هم اندیشی و تقسیم کار جهت تحقق اهداف مجمع در استان مربوطه.

ز) دبیر شهرستان:

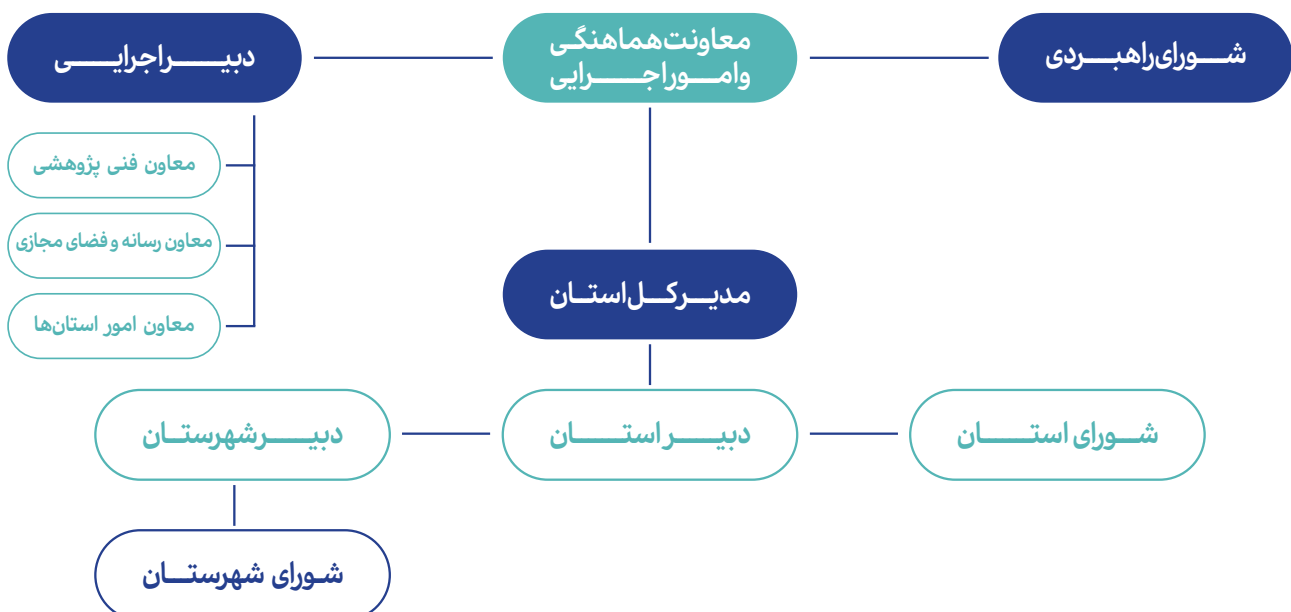
دبیر شورای شهرستان، رابط شورای شهرستان با دبیر استان، جهت دهی شورای شهرستان در راستای اهداف و برنامه های ابلاغی دبیر استان و ارائه به موقع گزارش های مورد نیاز دبیر استان.

ح) شورای شهرستان:

هم اندیشی و تقسیم کار جهت تحقق اهداف مجمع در شهرستان مربوطه

نکته ۱: مدیرکل هر استان، رئیس جلسات شورای استان مربوطه می باشد و شورای هر استان به واسطه دبیر استان مربوطه، صرفا وظیفه ارائه گزارش به مدیرکل را دارد. لازم به ذکر است اعضای شورای استان تنها در صورتی می توانند با ساختار اداری دیوان محاسبات و سایر دستگاه های اجرایی ارتباط مستقیم برقرار نمایند که قبلا معرفی نامه کتبی جهت رجوع به شخص یا دستگاه مذکور از مدیرکل دیوان محاسبات استان، دریافت کرده باشند.

نکته ۲: شورای هر استان و هر شهرستان شامل مدیرکل دیوان استان مربوطه، یک دبیر و نخبگان عرصه های فعالیت های علمی، فرهنگی، دانشجویی، جهادی، مطالبه گری و... خواهد بود.

روند راه اندازی طرح

پس از برگزاری ساعت‌ها نشست کارشناسی با حضور نخبگان عرصه فعالیت‌های مردمی و همچنین متخصصین دیوان محاسبات کشور، اقدامات لازم جهت راه‌اندازی طرح ملی دیوان یار صورت گرفت. لازم به ذکر است گزارش کامل روند راه‌اندازی طرح ملی دیوان یار، در پیوست شماره ۳ سند جامع، موجود می‌باشد.

۱

تدوین دستورالعمل اولیه

جهت ایجاد وحدت رویه در راه‌اندازی طرح در استان‌ها و همچنین ایجاد گفت‌وگو مشترک میان تمامی افراد سازمانی و غیرسازمانی مرتبط با طرح، در ابتداء یک دستورالعمل اولیه جهت معرفی طرح و شیوه فعالیت، تدوین گردید.

۲

شناسایی و معرفی نمایندگان طرح در استان‌ها

در مرحله دوم افرادی جهت نمایندگی طرح در استان‌ها شناسایی شدند؛ تمرکز اصلی جهت شناسایی این افراد، بر دو شاخه تعهد انقلابی و همچنین توانمندی راه‌اندازی طرح در استان مربوطه بود. پس از بررسی سوابق و اطلاعات افراد، نمایندگان طرح در استان‌های مختلف معرفی شدند. وظیفه نمایندگان مذکور، ایجاد شورا‌های استانی و شهرستانی جهت تکمیل ساختار اولیه ابلاغی بود.

۳

آموزش اولیه

سپس با استفاده از ظرفیت متخصصین دیوان محاسبات، نشست‌های حضوری و مجازی جهت آشنایی شوراها با دیوان محاسبات و همچنین طرح دیوان یار برگزار شد.

۴

برگزاری نشست بررسی مسائل و چالش‌های استانی

جهت معرفی طرح، استفاده از ظرفیت تمامی گروه‌های مرتبط با آن، و همچنین شناسایی مسائل و چالش‌های هر استان، نشستی حضوری با دغدغه‌مندان و فعالین عرصه‌های مرتبط با فعالیت‌های مردمی به میزبانی ادارات کل استانی دیوان محاسبات برگزار شد.

۵

اخذ نظر ادارات کل استان‌ها

در مرحله بعد، جهت آسیب‌شناسی، آموزش تخصصی و تدوین روند دقیق فعالیت‌های طرح، طی دو مرحله نظر مدیران کل استانی اخذ شد.

۶

نشست‌های منطقه‌ای

جهت معرفی طرح، ایجاد انگیزه برای شورا‌های استانی و شهرستانی و همچنین جلب حمایت مسوولین استانی و نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی، نشست‌های منطقه‌ای با حضور استان‌های هم‌جوار به میزبانی یکی از استان‌ها طراحی و برگزار شد.

تدوین دستورالعمل اولیه

جهت نظم بخشی به ثبت نام ها، آموزش نهایی، آزمون، صدور احکام و ... تصمیم بر آن شد تا سایتی مختص طرح ملی دیوان پاره آدرس www.divanyaar.ir راه اندازی شود شیوه ثبت نام در سایت به صورت زیر می باشد:

۱ ثبت اطلاعات در سایت دیوان یار

اطلاعات فردی شامل: نام و نام خانوادگی، کد ملی، جنسیت، سن، استان، شهرستان، سوابق فرهنگی، جهادی، تشکیلاتی، سیاسی، تحصیلات، شماره تماس، شماره فضای مجازی.

۲ آموزش

آموزش ها به صورت مجازی و شامل ۳ عنوان اصلی است که شامل موارد ذیل است:
۱) آشنایی با دیوان محاسبات کشور
۲) حوزه های رسیدگی و صلاحیت ها

۳ آزمون

آزمون هادریستر فضای مجازی انجام می پذیرد؛ آزمون شامل سوالات اصلی و فرعی خواهد بود. هر شخص جهت قبولی در آزمون موظف است به حداقل ۹۰٪ از سوالات اصلی و حداقل ۷۰٪ از سوالات فرعی پاسخ صحیح دهد.

۴ بارگذاری تعهدنامه

پس از گذراندن آزمون ها و کسب نمره قبولی، یک فایل تعهدنامه برای شخص داوطلب ارسال می گردد که باید به صورت فیزیکی امضا نموده و در پرتل کاربری خود در سایت دیوان یار بارگذاری نماید.

۵ صدور حکم ناظر افتخاری

نظرها و پیشنهادات

چالش ها و فرصت ها:

در ابتدا اگر بخواهیم نگاهی به وضعیت فعلی مردمی سازی نظارت در کشور و حضور حلقه های میانی در حوزه نظارت بیاندازیم، اولاً تا حدودی متوجه خواهیم شد که زیر ساخت قانونی مناسب و کارآمد، آن طور که باید و شاید برای کنش گری جوانان دغدغه مند و همچنین مدیریت و همدفمند سازی این کنش گری ها در کشور وجود ندارد.

ثانیاً گروه های مردم پایه معمولاً با سه چالش اصلی روبرو هستند:

۱) رسمیت

۲) دسترسی کامل به اطلاعات دقیق

۳) ضمانت اجرایی

دسته اول گروه هایی هستند که دغدغه مند هستند اما به دلیل عدم رسمیت، نمی توانند کنش گری مناسبی انجام دهند.

دسته دوم رسمیت دارند اما چون به اطلاعات دقیق دسترسی کامل ندارند، نمی توانند مطالبه خود را به پیش ببرند و حتی گاهی با برخوردی چندان مناسب مسوولین مواجه می شوند.

دسته سوم گروه هایی هستند که رسمیت دارند، به اطلاعات دقیق هم دسترسی دارند اما برای مطالبه خود ضمانت اجرایی مناسبی نمی یابند.

مجمع ناظران مردمی در دیوان محاسبات کشور می تواند به عنوان بستری قانونی

جهت پیگیری مطالبات به حق مردم باشد چرا که دیوان محاسبات یکی از مهم ترین دستگاه های رسمی نظارتی کشور است. از طرفی به دلیل داشتن حسابرس در دستگاه های دولتی، به اطلاعات دقیق دسترسی کامل دارد و هم اینکه می تواند در صورت بروز تخلف، با مدیر مربوطه برخورد کند و او را وادار به اصلاح امر نماید. همچنین این مجمع می تواند به عنوان یک حلقه میانی ضمن آگاهی بخشی به مردم نسبت به وظایف و اختیارات دیوان محاسبات، ظرفیت های عظیم مردمی را به خود متصل کند. نکته بعدی این است که دیوان محاسبات صرفا دارای یک اداره کل در مرکز هر استان است و لذا این خلا در شهرستان ها وجود دارد. اما مجمع ناظران مردمی می تواند تا حدودی این خلا را در شهرستان ها برطرف کرده و به عنوان عیون دیوان عمل نماید. همانطور که مقام معظم رهبری فرمودند: «از ظرفیت مردم در امر نظارت استفاده نمایید. در گوشه و کنار کشور مواردی از فساد و ویژه خواری وجود دارد که مردم اینها را می بینند و ممکن است از چشم مسوولین دور مانده باشد.

با توجه به اینکه استفاده گسترده از ظرفیت مردم در دیوان محاسبات به شکلی که گفته شد، حرکتی نو و تحولی و بر خلاف روند های اداری مرسوم می باشد به صورت ناگزیر در ابتدا با چالش هایی روبرو شدیم. این چالش ها به دو گروه تقسیم می شوند: چالش های مربوط به دیوان محاسبات و چالش های مربوط به مردم

چالش های دیوان محاسبات

۱) عدم پذیرش اولیه توسط بخش هایی از سطوح پایین دستی دیوان که از دلایل آن می توان به نوظهور بودن - همانطور که در بالا اشاره شد - و عدم درک صحیح از اهمیت نقش آفرینی مردم، شک در کارآمدی و اثربخشی این حرکت به دلیل وجود ذهنیت نسبت به حرکت های مشابه اما تکمیل نشده قبلی اشاره کرد.

۲) تدوین دقیق روندها بر اساس سازوکار فعالیت، وظایف و اختیارات دیوان محاسبات.

چالش های مرتبط با مردم

۱) ناامیدی بخشی از جوانان نسبت به حرکت های این چینی به دلیل وجود تجربه های ناموفق قبلی.

۲) شرایط اقتصادی کشور (که باعث افزایش دغدغه های ذهنی مردم و علی الخصوص جوانان شده است و کمی کار را سخت کرد.

۳) شناسایی افراد توانمند و پای کار

فرصت ها

اما فرصت ها و نقاط قوتی نیز وجود داشت که به لطف الهی منجر به راه اندازی این حرکت شد:

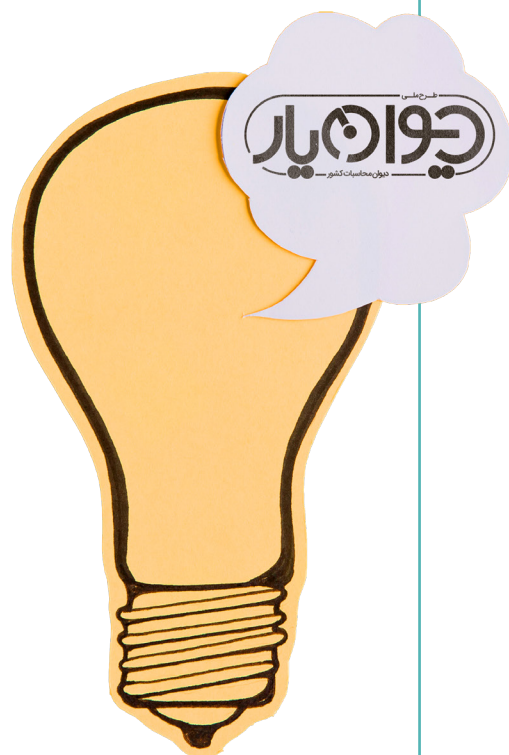
۱) حمایت تمام قد سطوح بالادستی دیوان محاسبات از جمله رئیس کل محترم، جناب آقای دکتر دستغیب و معاون محترم هماهنگی و امور اجرایی جناب آقای دکتر محمدقلی ها از این حرکت.

۲) پای کار آمدن جوانان فعال و دغدغه مند در استان ها و شهرستان ها.

۳) وجود ظرفیت های بالقوه در قانون دیوان محاسبات و وظایف و اختیارات آن که کمک شایانی به این حرکت کرد.

۴) وجود نگاه مثبت رهبر معظم انقلاب نسبت به حرکت های مردم پایه و مردمی سازی نظارت.

۵) همراهی چهره های جوان و با سابقه تشکیلاتی در طراحی و پیاده سازی سازوکار مجمع

آموزش

آموزش های مورد نیاز، تفصیلاً در پیوست شماره ۲ سند جامع، موجود می باشد. اما فرم گزارش مساله، فرم خلاصه گزارش و نتایج اقدامات و همچنین ساختار گزارش دهی در ادامه خواهد آمد:

فرم شناسایی مساله

The form includes the following fields:

- نام و نام خانوادگی (Full Name)
- محل کار (Work Location)
- سمت (Position)
- شماره پرسنلی (Employee ID)
- تاریخ (Date)
- موضوع (Subject)
- شرح مساله (Description of the problem)
- تاریخ وقوع (Date of occurrence)
- محل وقوع (Location of occurrence)
- وضعیت (Status)
- تاریخ گزارش (Date of report)
- نام گزارشگر (Reporter Name)

فرم خلاصه گزارش و نتایج اقدامات

The form includes a table with the following structure:

ردیف (Serial No.)	شرح اقدامات انجام شده (Description of actions taken)	تاریخ انجام (Date of completion)	وضعیت (Status)
۱			
۲			
۳			
۴			

فرم شیوه کلی شناسایی و احصاء مشکلات، پیگیری و نتیجه رسیدن اقدامات

نمونه‌ای از گزارش نتایج عملکرد دیوان یاران در سطوح استانی

از آن جهت که طرح ملی دیوان یار در برخی استان‌های کشور به تازگی وارد فاز عملیاتی شده است، گزارش اقدامات و نتایج راه اندازی طرح، تفصیلاً در پیوست‌هایی مجزا، هر ۶ ماه یک بار تدوین خواهد گردید با این حال مواردی به عنوان نمونه، از نتایج ورود دیوان یاران به برخی از مسائل در استان کرمان، ارائه می‌گردد:

گزارشات گره‌گشایی از مشکلات معیشتی با بهره‌گیری از گزارشات ناظران مردمی دیوان محاسبات و ورود دیوان محاسبات استان کرمان به مسئله

ردیف	عنوان کار	شرح رویدادها و گام‌های انجام کار (به اختصار)	نتایج بدست آمده تا این مرحله
۱	مشکلات کمبود آب شرب ساکنین شهر شهداد	حفر یک حلقه چاه و تجهیز و وارد مدار شدن آن.	رفع مشکل آب شرب در فصل گرم سال.
۲	مشکل اسناد اراضی معوض زیر سد جیرفت واگذاری به کشاورزان در سال ۱۳۷۱	حسب بازدید صورت گرفته از مناطق جنوبی استان، مشکلات ناشی از عدم واگذاری میزان ۱۰۱ هکتار اراضی زیر سد جیرفت که به منظور تحویل به ساکنین محدوده سد به عنوان اراضی معوض در دهه های ۶۰ و ۷۰ به شرکت آب منطقه‌ای کرمان اختصاص یافته بود و تاکنون تعیین و تکلیف نگردیده بود، بررسی، گره‌گشایی و راهکارهای قانونی به دستگاه متولی ارائه گردید.	مشکل ۸۵ هکتار از این اراضی حل شد.
۳	مشکل حفر غیرمجاز چاه‌ها در جنوب استان	درخصوص حل مشکلات و شکواییه‌های کشاورزان جنوب استان.	تشکیل جلسه در محل اداره منابع آب شهرستان جیرفت در خصوص چاه‌های غیرمجاز و پیگیری خارج از روال قضایی مسلوب المنفعه شدن سایر چاه‌های خیرمجاز در حال انجام است.
۴	اختلاف در مالکیت اراضی اشخاص و محل معبر شهرداری	درشهر جیرفت انتهای خیابان شهیدمدنی، اختلاف بین مالکان آن منطقه.	مکاتبه با شهرداری در خصوص ارائه پیشنهاد جهت بازنگری طرح جامع تفصیلی شهر و رفع اختلاف بین مالکین آن منطقه.
۵	غیرفعال بودن و تعطیلی مجتمع گردشگری آروین دلفار	مجموعه گردشگری به شخصی اجاره داده شده است که تاکنون به بهره‌برداری نرسانده است.	از آن جهت که موضوع اختلاف فی ما بین اشخاص حقیقی است، ضمن راهنمایی متقاضی موضوع در کارگروه رفع موانع تولید استان مطرح گردید و مشکل متقاضی حل شد.
۶	درخواست تامین اقلام اساسی با قیمت مصوب (برنج و آرد) جهت مراکز اقامتی و درمانی و بازتوانی معتادان	بررسی و پیگیری موضوع در اداره کل جهاد کشاورزی و اداره کل غله استان.	با پیگیری‌های صورت گرفته، مقرر گردید، با درخواست مراکز مربوطه به واحد تنظیم بازار، اقلام اساسی مورد نیاز تامین گردد.
۷	درخواست تغییر تعرفه برق جهت مراکز اقامتی و درمانی و بازتوانی معتادان	بررسی و پیگیری موضوع در شرکت توزیع برق کرمان.	با پیگیری‌های صورت گرفته، مقرر گردید، تعرفه تغییر یابد و هزینه برق این مراکز اقامتی کمتر شود.

روندهای پیشینی و پسینی

راهکار پیشنهادی مجمع جهت بهره‌وری بیشتر فرآیندهای موجود (ایجاد کارگروه‌های تخصصی)

به منظور بهره‌وری هر چه بیشتر طرح ملی دیوان یار و همچنین کمک به بهبود و تقویت فرآیندهای حسابرسی عملکرد و رعایت، پیشنهاد می‌شود کارگروه‌های تخصصی با بهره‌گیری از ظرفیت نخبگان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی ایجاد شود. این کارگروه‌ها می‌توانند دو کارکرد پیشینی و پسینی داشته باشند

کارکردهای پیشینی

پیاده‌سازی مأموریت‌ها و اهداف سازمان با اولویت تحقق شعار «شفافیت و انضباط مالی» و توسعه تصمیم‌گیری و خط‌مشی‌گذاری مبتنی بر شواهد میدانی از مسیر تدوین یک برنامه حسابرسی جامع با استفاده مناسب از ظرفیت نخبگانی و عمومی جامعه در قالب «طرح ملی دیوان یار، ناظران مردمی دیوان محاسبات کشور» محقق خواهد گردید. استفاده از ظرفیت موصوف در قالب مصادیق ذیل متبلور می‌گردد:

- بررسی و شناسایی ظرفیت‌ها و احصاء مشکلات دستگاه‌های اجرایی با هدف تدوین نظام مسائل و مشکلات استان مبتنی بر سند آمایش سرزمین به عنوان یکی از مصادیق پیش‌نیاز تهیه برنامه جامع حسابرسی؛
- تحقق رویکرد جامع‌نگر و آینده‌نگر با ابتدای تدوین برنامه حسابرسی بر موارد مندرج در بند (۱) بخش «اهداف طرح» این سند شامل نظام مسائل کشور، معضلات مناطق محروم و... جهت تحقق رویکرد کلان مهم‌رسی؛
- کمک به تدوین برنامه جامع حسابرسی دیوان محاسبات کشور جهت تحقق کامل مأموریت‌ها و اهداف سازمان با اولویت تحقق شعار «شفافیت و انضباط مالی»؛
- شناخت قضاوت‌های جامعه در خصوص جهت‌گیری و نحوه اعمال و اجرای سیاست‌های کلان نظارتی دیوان محاسبات کشور؛
- مشورت جهت شناسایی، رتبه‌بندی و انتخاب موضوعات حسابرسی با لحاظ معیارهایی همچون منافع جامعه، پیامدهای احتمالی، ملاحظات قانونی، ضرورت زمانی انجام حسابرسی، اسناد و مدارک معتبر در خصوص انحرافات از احکام قانونی و ترک فعل‌های صورت گرفته و...؛
- بدیهی است کلیه موضوعات حسابرسی مصوب در طرح ناظران مردمی دیوان محاسبات کشور که با رأی اکثریت انجام خواهد پذیرفت؛ جهت ملحوظ نظر قرار گرفتن در برنامه جامع حسابرسی و عنداللزوم رسیدگی موردی می‌بایست در حیطه وظایف و صلاحیت‌های قانونی دیوان محاسبات کشور باشد. احراز این موضوع بر عهده رئیس جلسات شورای استان می‌باشد.

کارکردهای پسینی

- دیوان محاسبات کشور از طریق سازوکار مندرج در قوانین و مقررات و در قالب گزارش تفریغ بودجه سالانه و یا گزارشات حسابرسی و رسیدگی موضوعی، یافته‌های حسابرسی را به مراجع ذی‌ربط ارائه و در اختیار عموم قرار می‌دهد. ارتقاء میزان اطمینان استفاده‌کنندگان و ذینفعان گزارشات حسابرسی به عنوان محصول نهایی حسابرسی مستلزم اطمینان از اتقان یافته‌های احصاء شده شامل موارد عدم رعایت قوانین و مقررات، آسیب‌های مرتبط و راهکارهای ارائه شده می‌باشد. در این راستا استفاده از ظرفیت «مجمع ناظران مردمی دیوان محاسبات کشور» در قالب موارد ذیل ضروری است:
- برگزاری نشست‌های فنی و تخصصی در خصوص گزارشات حسابرسی تهیه شده از طریق ارائه این گزارشات توسط رئیس جلسات شورای استان (مدیرکل استان) به مجمع با هدف استفاده حداکثری از ظرفیت متخصصین حوزه‌های متعدد عضو مجمع؛
  - پایش‌گری برنامه جامع حسابرسی جهت واکاوی میزان تحقق اهداف از پایش تعیین شده؛
  - اخذ بازخوردهای حین اجرای حسابرسی و حل مسائل مترتب بر حسابرسی از طریق ارائه راهکارهای مرتبط؛
  - طراحی و اجرای یک مدل ارزیابی به منظور سنجش میزان انطباق نتایج حاصل از حسابرسی و گزارشگری انجام شده با واقعیت میدانی؛
  - ارزیابی آثار عملکرد دیوان محاسبات کشور در حل مشکلات معیشتی و رضایت‌مندی ذینفعان و آحاد جامعه به منظور ارتقاء سرمایه اجتماعی دیوان محاسبات کشور؛
  - شایان ذکر است؛ انتشار یافته‌های حسابرسی مستلزم رعایت ملاحظات قانونی بوده و در مواردی که منجر به تضییع منافع ملی می‌گردد، تصمیم‌گیری در خصوص سطح افشاء و دریافت‌کنندگان گزارش بر عهده رئیس جلسات شورای استان با اخذ مجوز مراجع ذی‌ربط سازمان متبوع خواهد بود.

خلاصه فعالیت کارگروه‌های تخصصی

- مطالعه و شناخت دقیق از وظایف، مسوولیت‌ها و اختیارات دستگاه‌های اجرایی
- بررسی چارت سازمانی و شناخت محیط اداری
- شناخت اموال منقول و غیر منقول ادارات و بررسی نحوه بهره‌برداری از آن‌ها (من جمله انبارهای نگهداری کالا و مصالح)
- شناخت نیازهای جامعه هدف دستگاه اجرایی
- اقدام جهت متصل نمودن نیازهای جامعه هدف با وظایف دستگاه‌های اجرایی و امکانات موجود
- شناسایی ترک فعل‌ها و تخلفات احتمالی دستگاه
- شناسایی و ارائه راهکارهای علمی و قانونی جهت رفع مشکلات موجود

محورهای کارگروه‌ها

با توجه به اینکه دیوان محاسبات کشور، ذیل مجلس شورای اسلامی فعالیت می‌کند، لذا پیشنهاد می‌شود کارگروه‌های تخصصی به نحوی تعیین شوند که مرتبط با فعالیت‌های کمیسیون‌های تخصصی مجلس باشند و در چشم انداز بلند مدت بتوانند به بازوهای مشورتی کمیسیون‌های مجلس شورای اسلامی تبدیل شوند.

لذا ۸ کارگروه زیرپیشنهاد می‌شود:

- ۱) آب، کشاورزی، امنیت غذایی، منابع طبیعی و اراضی
- ۲) صنعت، معدن و تجارت
- ۳) تأمین ارز، پولی، بانکی و بیمه
- ۴) انرژی (نفت، گاز، انرژی‌های نو، برق، آب) و پتروشیمی
- ۵) رفاه و آسیب‌های اجتماعی و اشتغال
- ۶) عمران، راه و شهرسازی
- ۷) سلامت و بهداشت
- ۸) مالیات و گمرک

عقد تفاهم نامه با دانشگاه ها

عقد تفاهم نامه همکاری با دانشگاه های مطرح سراسر کشوری تواند مزایای زیر را برای دیوان محاسبات داشته باشد:

الف) شناسایی نخبگان و فارغ التحصیلان دانشگاهی جهت استفاده در کارگروه های تخصصی

ب) شناسایی نخبگان و فارغ التحصیلان دانشگاهی در رشته های مرتبط با ساختار رسمی دیوان جهت جانشین پروری و جذب نیروی متخصص متعهد

ج) برگزاری نشست های مختلف در دانشگاه های سراسر کشور جهت معرفی دیوان محاسبات و همچنین گزارش عملکرد در راستای جهاد تبیین

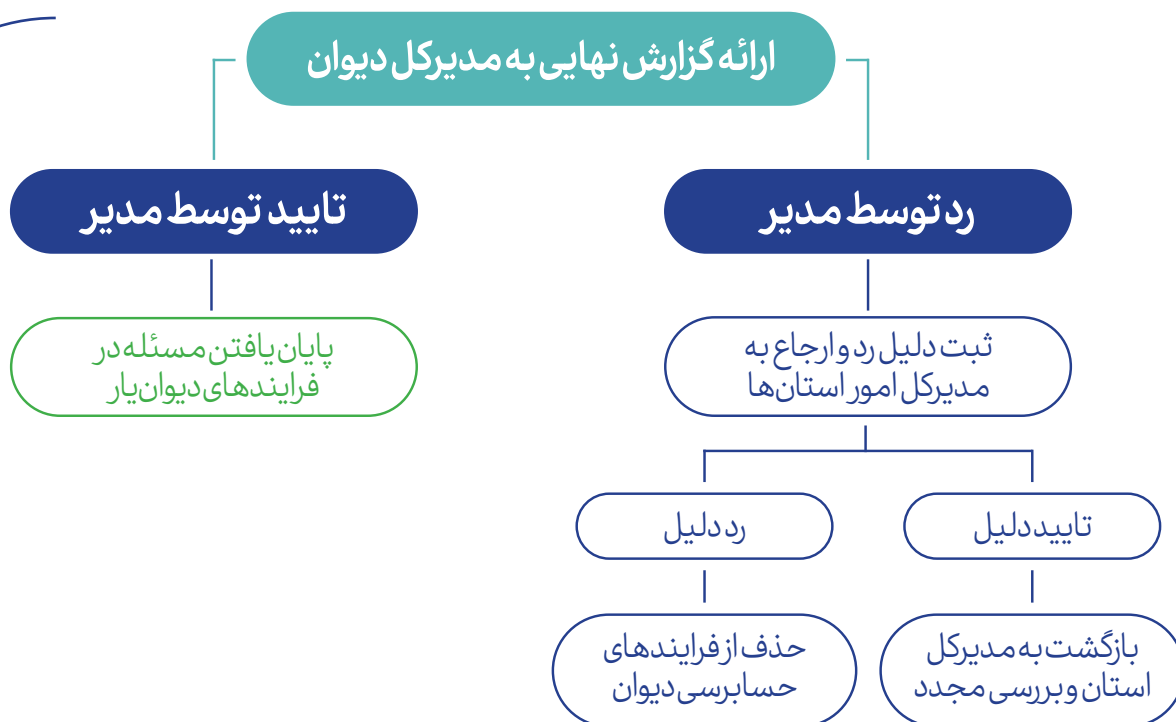
و ...

گردش کار سنا

به منظور منظم سازی گزارش های مرتبط با طرح ملی دیوان یار، تسهیل گزارش گیری و نظارت بر روند فعالیت طرح، پیشنهاد می شود در سنا، برچسبی با عنوان دیوان یار ایجاد شود تا گزارش های مرتبط با این طرح، با برچسب مذکور وارد فرآیند های سنا شوند.

همچنین روند ذیل برای ورود اطلاعات مرتبط با طرح ملی دیوان یار به سنا پیشنهاد می شود:

فلوچارت فرایند پسینی موارد تایید شده در دیوان یار

نمونه حکم

بسمه تعالی

نظر به تعهد و تجارب ارزنده جنابعالی و در راستای تعریف ماموریت مصرح مقام معظم رهبری مبنی بر استفاده از ظرفیت‌های مردمی در جهت نظارت عمومی، به موجب این ابلاغیه به عنوان «دبیر طرح ملی دیوان یار» و ((ناظر افتخاری دیوان محاسبات)) در استان..... منصوب می‌شوید.

لذا تجمیع همه‌ی ظرفیت‌های مردمی مرتبط با فعالیت‌های طرح ملی دیوان یار در استان مذکور، با هماهنگی کامل و مستمر با مدیرکل دیوان محاسبات استان و عمل به مصوبات دبیرخانه مرکزی طرح ملی دیوان یار، مورد انتظار است.

امید است با استعانت از خداوند متعال و در سایه توجهات حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و با نصب العین قرار دادن رهنمودهای مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) مساعی لازم را به شیوه‌ای شایسته و منطبق با اصول سند جامع مردمی سازی نظارت در دیوان محاسبات، به انجام رسانید.

لازم به ذکر است این ابلاغیه صرفاً کاربرد درون سازمانی خواهد داشت.

مشوق‌ها

با توجه به لزوم حفظ ماهیت مردمی طرح دیوان یار، مشوق‌های مالی به صورت مستمر و به شکل عقد قرارداد با دیوان یاران نخواهد بود اما جهت تقدیر از ناظران مردمی دیوان محاسبات، مشوق‌هایی در نظر گرفته شده است که در ایام مختلف سال، به تناسب میزان فعالیت و حل مساله و با صلاحدید معاونت محترم هماهنگی و امور اجرایی دیوان محاسبات کشور، تقدیم خواهد شد.

برگزاری نخستین رویداد ملی نظارت مردمی

این رویداد با هدف استفاده از ظرفیت مردم در امر نظارت جهت صیانت از بیت المال، مقابله با فساد، تقویت رویکرد حسابرسی کارایی و اثربخشی عملکرد و حسابرسی رعایت دستگاه های اجرایی، گره گشایی از مشکلات زیر ساختی موجود در سطوح ملی و محلی و همچنین معرفی اهداف، وظایف و عملکرد دیوان محاسبات به مردم در راستای تحقق اهداف جهاد تبیین و شناسایی جوانان نخبه انقلابی جهت تقویت طرح ملی دیوان یار و جانشین پروری در ساختار دیوان محاسبات برگزار می گردد.

این رویداد می تواند انگیزه ناظران مردمی دیوان محاسبات در سطح کشور را به میزان زیادی افزایش دهد.

رویداد با برگزاری نشست افتتاحیه با حضور مدیران کل استانی و دبیران استانی دیوان یار در محل دیوان محاسبات کشور آغاز و پس از یک ماه با برگزاری همایش اختتامیه با حضور تعداد قابل توجهی از دیوان یاران سراسر کشور، پایان خواهد یافت.

در فرصت مذکور یک ماهه، استان ها موظف هستند تا حد امکان مسائل و مشکلات مرتبط با حوزه صلاحیت ها و اختیارات دیوان محاسبات را شناسایی کرده، برای حل آن مشکلات و چالش ها راهکار های تخصصی ارائه نموده و همچنین جهت تعیین تکلیف آن ها اقدام نمایند.

همچنین شرکت کنندگان در رویداد می توانند آثار علمی- پژوهشی و هنری رسانه ای خود را با محور های مردمی سازی نظارت، ارتباط نظارت مردمی با وظایف و اختیارات دیوان محاسبات، نقش نظارت مردمی در تحقق شعار سال و ... به دبیرخانه رویداد ارسال نمایند.

در پایان از آثار برتر و همچنین استان های پیشتاز در تحقق اهداف رویداد، تقدیر به عمل خواهد آمد.

نخستین رویداد ملی

الحدث الوطني
الأول للبريد من
قبل الشعب

The First National
Public Monitoring
Event. 2024

نظار مردمی

مبتنی بر وظایف و اختیارات دیوان محاسبات

اهداف رویداد:

- 1 استفاده از ظرفیت مردم در امر نظارت جهت صیانت از بیت المال مقابله با فساد تقویت و بزرگ کردن حساسیتی کاری و اثر بخشی عملکرد دستگاه های اجرایی و گسترش آشنایی از مشکلات زیرساختی موجود در سطوح ملی و محلی
- 2 معرفی اهداف، وظایف و عملکرد دیوان محاسبات به مردم در راستای تحقق اهداف جهاد تبیین
- 3 شناسایی جوانان نخبه انقلابی جهت جوان گرایی و جانشین پروری در ساختار دیوان محاسبات

در پایان امیدواریم با لطف خداوند متعال و عنایت اهل بیت (ع)، عزمی که سرآغاز این جریان سازی برای انقلاب اسلامی و مردم به وجود آمده، در ادامه مسیر مثمر ثمر واقع گردد و در نهایت به نمونه ای موفق در حوزه نظارت مردمی در دیوان محاسبات و ایران اسلامی مبدل شود که حتی با تغییر عناصر اجرایی آن نیز بتواند استوار و پابرجا بماند.